

UPDATE 2023
ONDERZOEK NATUURWETGEVING
Quick Scan flora & fauna
tenniscomplex Torenlaan 100-106
te Overschie - Rotterdam

Moordrecht, 28 maart 2023
in opdracht van
GRANNU Projectontwikkeling B.V.

Update 2023 - Quick Scan flora & fauna
in het kader van de natuurwetgeving
t.b.v. sloop, bouwrijp maken en nieuwbouw
locatie tenniscomplex Torenlaan te Overschie

foto voorpagina: overzicht tenniscomplex

Voor gewaarmerkte rapportage,
contact opnemen met GroenTeam

onderzoek en rapportage onder verantwoordelijkheid van:
ing. Jan Oosterbaan, ecologisch adviseur

INHOUDSOPGAVE

pagina

1 VOORNEMEN EN TOELICHTING OP DE REGELGEVING	
1.1 Situering en ingreep	4
1.2 Globale kaders van de regelgeving	6
1.3 Toelichting op soortbescherming	8
1.4 Toelichting op gebiedsbescherming	10
1.5 Onderzoeksplan	11
2 BRONNENONDERZOEK SOORTEN	
2.1 Vaatplanten	13
2.2 Zoogdieren	14
2.3 Broedvogels.....	15
2.4 Amfibieën en reptielen	16
2.5 Vissen.....	17
2.6 Ongewervelde soorten.....	17
2.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens	17
3 LOCATIEONDERZOEK	
3.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming.....	18
3.2 Verkenning werkgebied en habitatbevindingen	18
4 SAMENVATTENDE CONCLUSIES	25
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	26
GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN	28

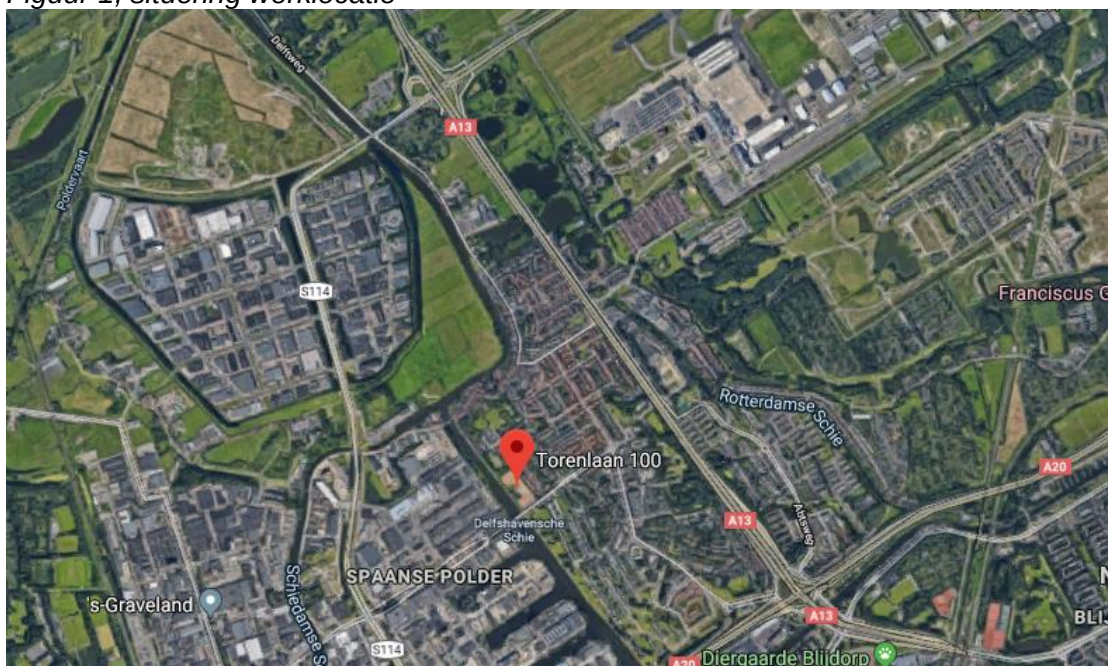
1 VOORNEMEN EN TOELICHTING REGELGEVING

1.1 Situering en ingreep

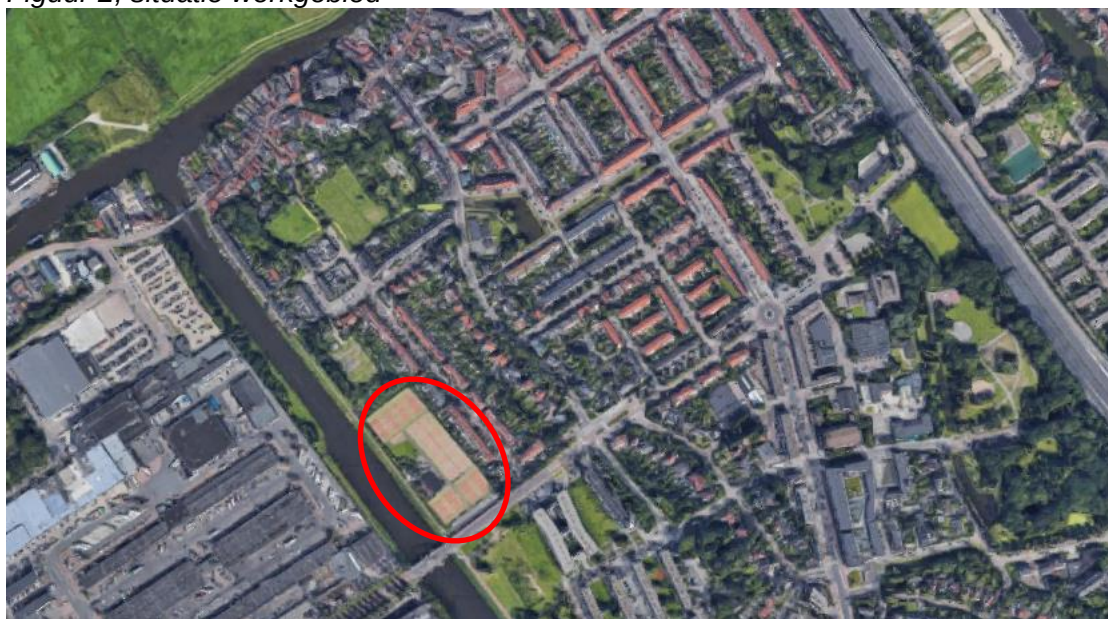
Situering plangebied

De werklocatie betreft een tenniscomplex aan de Torenlaan in Overschie, Rotterdam (zie figuur 1). Het is gesitueerd langs de Delftshavense Schie, bij de Spaanse Brug (zie figuur 2).

Figuur 1, situering werklocatie

Figuur 2, situatie werkgebied

Voorgenomen ingreep

De voorgenomen werkzaamheden omvatten het volgende:

- sloop van de bebouwing;
- kap van aanwezige bomen;
- bouwrijp maken van het gehele terrein;
- realisatie van woningbouw.

Deze voorgenomen werkzaamheden vallen in het kader van de regelgeving, onder 'ruimtelijke ingreep' waartoe een onderzoeksverplichting met mogelijke aanvraag van ontheffing en/of vergunning nodig kan zijn (zie hieronder).

Geldigheid onderzoek en update 2023

Een ontheffing of vergunning wordt voor een zekere periode afgegeven (max.5 jaar), waarbij het daartoe verplichte onderzoek (zie volgende paragrafen) in beginsel voor maximaal 3 jaar van toepassing wordt geacht.

Na 3 jaar dient een update van het onderzoek te worden opgesteld waarmee wordt gecontroleerd in hoeverre er veranderingen zijn opgetreden in:

- de ruimtelijke situatie van het werkgebied;
- de vigerende regelgeving (§ 1.2 t/m 1.4);
- de beschikbare faunadata (bron onder meer NDFF, zie hoofdstuk 2);
- condities voor flora en fauna in het werkgebied en kans op verstoring van aanwezige flora en fauna in het werkgebied (verkenning en eventueel onderzoek, zie § 3.2);
- de gevolgen van eventueel vastgestelde veranderingen (hoofdstuk 4).

Voorgeschiedenis & onderwerp van deze update

Een eerste verkenning van het werkgebied heeft plaats gevonden in maart 2020 (Groen-Team 2020). Daarbij heeft een nauwkeurige inspectie van de te slopen bebouwing plaats gevonden op gebruik door vleermuizen en vogels. Met betrekking tot aanwezige bomen was er vooralsnog geen voornemen om bomen te kappen.

De belangrijkste bevindingen uit het eerder verrichte onderzoek betrof dat, afgezien van mogelijk gebruik van grote bomen, voor de overige ontheffingsplichtige soorten op voorhand konden worden uitgesloten.

De belangrijkste beleidswijziging sinds 2021 omvat het stikstofbeleid, waartoe de informatie in § 1.4 is aangevuld.

Daarnaast wordt in hoofdstuk 2 de situatie getoetst aan de actuele natuurdata (NDF 2023), naar aanleiding waarvan de gebiedsverkenning met habitatbevindingen wordt geactualiseerd (hoofdstuk 3.2).

Thans dient ook te worden aangevuld dat aanwezige bomen zullen worden gekapt, waartoe deze nader zijn geïnspecteerd.

1.2 Globale kaders van de regelgeving

Onderzoeksverplichting

De Wet Natuurbescherming (Wnb) en het provinciaal natuurbeleid verplichten een initiatiefnemer om bij ruimtelijke ingrepen de daardoor veroorzaakte effecten op (mogelijk) aanwezige zwaarder beschermde planten en dieren, nader te onderzoeken.

Dit onderzoek moet leiden tot beoordeling van de eventueel te verwachten natuurschade en bestaat uit de volgende onderdelen:

- * Er moet worden aangetoond in hoeverre ontheffingsplichtige soorten Wnb van verstoring of bedreiging door de ingreep kunnen worden uitgesloten, danwel dit onoverkomelijk zullen ondergaan (soortbescherming, zie hierna).
- * Er moet worden aangetoond in hoeverre gebiedsbescherming met betrekking tot Natura 2000 of met betrekking tot Natuurnetwerk Nederland (NNN) in het geding is (gebiedsbescherming, zie blz.9).
- * Afhankelijk van de situatie kunnen er verplichtingen met betrekking tot stikstofuitstoot aan de orde zijn (Besluit Natuurbescherming, zie verder blz.9).

Doel en strekking van dit natuuronderzoek

Deze rapportage omvat een bureaustudie met een veldverkenning met boominspectie en beoordeling van de habitat. Hiermee wordt de ingreep getoetst aan de regelgeving met betrekking tot soorten flora en fauna en gebiedsbescherming.

Dit onderzoek heeft in beginsel tot doel om inzicht te geven in de volgende vragen:

- Is er kans op noodzaak tot ontheffing van verbodsbepalingen van de Wnb?
- Is er naar verwachting een vergunning op grond van gebiedsbescherming nodig (Natura 2000 en/of het Natuurnetwerk Nederland/ NNN) ?
- Is er nader veldonderzoek nodig en voor welke soorten planten en/of dieren ?
- Welke zijn de mogelijke consequenties vanuit de Wnb en het NNN ?
- Is er vergunning voor toekenning van extra ontwikkelingsruimte in het kader van het Besluit natuurbescherming vereist ?

De onderhavige rapportage vormt met betrekking tot flora en fauna, de aantoonbare be-
wijslast op naleving van die wetgeving.

Hiermee wordt onderbouwd:

- met welke beschermde soorten rekening moet worden gehouden,
- van welke soorten effecten kunnen worden uitgesloten omdat ze er niet worden verwacht, en/of . .
- welke soorten er niet zijn aangetroffen, dan wel kunnen worden uitgesloten omdat de planingreep geen natuurschade aan die soorten met zich mee brengt.

Het uitsluiten van gebruik door (of schade aan) de betreffende soorten '*op voorhand*' vergt een gedegen, controleerbare onderbouwing.

Beschermingskaders

Voor de toetsing van die mogelijke effecten op flora & fauna is in de Wnb onderscheid gemaakt in twee typen bescherming: 'gebiedsbescherming' (hoofdstuk 2 Wnb, 'Natura 2000-gebieden') en 'soortbescherming' (hoofdstuk 3 Wnb, 'Soorten').

Soortbescherming (zie verder § 1.3) is gericht op individuele soorten flora en fauna. Daartoe is in de Wnb onderscheid gemaakt in 3 beschermingsregiems:

- 'soorten van de *Vogelrichtlijn*' (Wnb § 3.1);
- 'soorten van de *Habitatrichtlijn*' (Wnb § 3.2);
- '*andere soorten*' (Wnb § 3.3).

Bij eventuele aanwezigheid en kans op bedreiging of verstoring van *ontheffingsplichtige soorten* dient een ontheffing Wnb te worden aangevraagd.

Gebiedsbescherming (zie verder § 1.4) is gericht op:

- de specifieke habitat waartoe speciale begrensde gebieden zijn aangewezen, thans aangeduid met 'Natura 2000' dan wel gebieden die vallen onder regelgeving vanuit provinciaal natuurbeleid, het Natuurnetwerk Nederland.
- Ook gebieden buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden die een aanwijsbare ecologische functie voor de aangewezen soorten uit Natura 2000-gebieden vervullen, vallen onder dit regiem ('externe werking Natura 2000').
- Gebiedsbescherming is tevens gericht op het reguleren van stikstofemissie en –depositie als gevolg van ruimtelijke ingrepen en/of nieuw gebruik.

Toestemming bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen

De regels van soort- en gebiedsbescherming sluiten elkaar niet uit, doch vullen elkaar aan. Toetsing aan gebiedsbescherming (Natura 2000 en NNN) vindt uitsluitend plaats indien (soorten uit) beschermde gebieden in het geding zijn, terwijl toetsing aan de soortbescherming en aan de stikstofdepositie in beginsel *altijd* vereist zijn, zowel binnen als buiten beschermde gebieden.

Indien specifieke, in de regelgeving nader aangeduide soorten in het geding zijn, vergt een ruimtelijke ingreep nadere toestemming van het bevoegde gezag waaraan voorwaarden worden gesteld. De in te lossen voorwaarden worden dan aangegeven in een door de Provincie te verstrekken onthefing (soortbescherming) of vergunning (gebiedsbescherming). Ook de handhaving wordt door de betreffende provincie uitgevoerd, in veel provincies uitbesteed aan de provinciale Omgevingsdienst.

In beginsel wordt voorts onder het belang '*ruimtelijke inrichting of ontwikkeling*' bij soortbescherming géén ontheffing afgegeven voor soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, behalve indien de ecologische functionaliteit van de soort daarmee *geheel niet* wordt aangetast, bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen (zie verder 'ontheffingsplicht' blz.8).

Wettelijk belangen bij ontheffing

Bij eventuele aanvraag van ontheffing in het kader van soortbescherming is onder meer bepalend of er een wettelijk belang van toepassing is dat is opgenomen in het betreffende beschermingsregiem.

Gezien de aard van het project betreft dat hier, zoals aangegeven in de Wet natuurbescherming §§ 3.1 t/m 3.3, de volgende voorwaarden en belangen:

- * Voor soorten van de Vogelrichtlijn (zoals jaarrond beschermde nesten) wanneer:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, (onder meer volksgezondheid en de veiligheid van het luchtverkeer, zie § 3.1/ art. 3.3).
- * Voor soorten van de Habitatrichtlijn wanneer:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, onder meer: volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (zie § 3.2/ art.3.8).

* Voor 'andere soorten' wanneer:

- de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, te weten volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang;
- het uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling betreft (algemeen belang);
- in het kader van een goedgekeurde Gedragscode.

1.3 Toelichting op soortbescherming

De natuurwetgeving is in eerste lijn gericht op soortbescherming, dat wil zeggen bescherming van afzonderlijke soorten planten en dieren *'in welke situatie dan ook'*.

Omdat deze wet *alle* soorten planten en dieren omvat, óók in Natura 2000-gebieden, wordt bij dit natuuronderzoek primair aangehaakt op de soortbescherming.

Deze biedt bescherming aan planten en dieren tegen zogeheten 'natuurschade'.

Binnen het beschermingskader wordt onderscheid gemaakt tussen:

- het type ingreep ('bestendig beheer' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting');
- planten en dieren uit verschillende beschermingsregiems (zie hieronder);
- een aantal 'wettelijke belangen' (zie boven).

Beschermingsregiems en ontheffingsnoodzaak

De drie beschermingsregiems, 'Vogelrichtlijn', 'Habitatrichtlijn' en 'andere soorten', omvatten alle 'zwaarder beschermde soorten'.

- * De Vogelrichtlijn is van toepassing op alle inheemse vogels: bedreiging van vogels of verstoring van broedende vogels vergt in beginsel een ontheffing, waarbij het nest slechts tijdens het broedgebruik is beschermd.

Hierop is echter uitgezonderd een indicatieve lijst met vogels die jaarlijks hun nest opnieuw gebruiken dan wel er jaarlijks terugkeren. Deze groep is verdeeld in 5 categorieën (zie RvON) waarvan het nest van categorieën 1 t/m 4 het jaarrond, dus óók buiten het broedseizoen, beschermd is en bij verstoring, ontheffing vereist.

- * De Habitatrichtlijn is van toepassing op een in Bijlage IV opgenomen lijst met soorten zoogdieren, reptielen, amfibieën, dagvlinders, libellen, vissen, vaatplanten, kevers en 'overige ongewervelden' (weekdieren). Voor deze soorten is bij verstoring of bedreiging, te allen tijde een ontheffing vereist.
- * De 'andere soorten' zoals opgenomen in de Bijlage van de Wnb omvat lijsten met soorten vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, en kevers waarvan door de afzonderlijke provincies wordt bepaald welke soorten in aanmerking komen voor een vrijstelling dan wel welke soorten bij verstoring of bedreiging eveneens aanvraag van ontheffing vergen.

Provinciale vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen

- * Voor beschermde 'andere soorten' geldt voor kleine zoogdieren en amfibieën een per provincie wisselende vrijstellingslijst. Voor zover er géén vrijstelling van toepassing is, vergt dat naast een oriëntatie op de database van NDFF, tenminste een habitatverkenning om te beoordelen of er significant leefgebied van zo'n soort in het geding kan zijn in welk geval er een ontheffingsplicht van kracht is (zie ook hierna).

* Voor de in de Wnb opgenomen lijsten 'andere soorten' met betrekking tot vaatplanten, vissen, reptielen, dagvlinders, libellen en kevers geldt géén vrijstelling meer: deze soorten zijn dus alle, evenals soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, ontheffingsplichtig.

Gedragcode

Eventueel kan met de uitvoering voor een extra vrijstellingsmogelijkheid worden aangehaakt op een Gedragcode, maar bij ruimtelijke ingrepen (of bij reconstructies die niet onder 'bestendig beheer' vallen,) biedt dat voor de initiatiefnemer géén relevante voordelen.

Ontheffingsplicht bij soortbescherming

Bij ontheffingsplichtige soorten is het voorts van belang in hoeverre de ecologische functionaliteit wordt aangetast:

- * Onder de condities dat er mitigerende maatregelen (kunnen) worden genomen waarmee kan worden gegarandeerd dat de ecologische functionaliteit *binnen* het werkgebied op geen énkél moment achteruitgaat, óók niet tijdelijk, is er géén ontheffing nodig (Ministerie van EZ 2016/ § 4.3).

Het achterwege blijven van effecten op de ecologische functionaliteit vergt afdoende onderbouwing, waarbij wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen daarbij worden toegepast voor welke soorten.

- * Echter indien de bedoelde ecologische functionaliteit als gevolg van de ingreep niet met mitigatie kan worden gegarandeerd doch uitsluitend met compensatie, is voor de uitvoering daarvan eerst ontheffing vereist.

Voor soorten uit de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn dient bovendien te worden voldaan aan de specifiek in die richtlijnen opgenomen wettelijke belangen (zie blz.6). Bij een ontheffingsaanvraag wordt daartoe getoetst aan drie criteria (de zgn. 'ADC-toets'):

- 1) er is geen alternatief;
- 2) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang (zie blz.6);
- 3) er is geen sprake van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding: dit criterium is ook van toepassing voor ontheffingsplichtige 'andere soorten' uit de Wnb.

Gunstige staat van instandhouding als ontheffingsvoorwaarde

Een ontheffing kan uitsluitend worden verkregen wanneer de gunstige staat niet in het geding komt. De voorwaarden daartoe staan in de Habitatrichtlijn genoemd:

- * uit populatie-dynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven, en . . .
- * het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd kleiner lijkt te zullen worden, en . . .
- * er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Wettelijke zorgplicht bij overige soorten

Naast de specifieke regelgeving ten aanzien van juridisch zwaarder beschermde soorten bestaat de algemene zorgplicht bij eventuele verstoring of bedreiging van individuele planten of dieren. Dit omvat álle dieren, ook *alle* onbeschermde soorten (Wnb art. 3.10). Indien door werkzaamheden individuele dieren of hun vaste verblijfplaatsen worden verstoord of bedreigd, wordt vereist dat de uitvoerder voldoende zorg in acht moet nemen om die verstoring of bedreiging te voorkomen.

Daartussen bestaat enige nuance:

- * Bij juridisch zwaarder beschermde soorten dient absoluut te worden voorkómen dat individuen van betreffende soorten worden bedreigd (zie Min.v.EZ 2016).
- * Voor beschermde soorten die vallen onder de provinciale vrijstelling en onbeschermde soorten ligt dat iets minder strikt:

‘De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd’ (Ministerie v. EZ 2016/ § 2.4).

Ten aanzien van de zorgplicht bestaat een ketenverantwoordelijkheid tussen initiatiefnemer en uitvoerder.

1.4 Toelichting op gebiedsbescherming

Vergunning Natura 2000

De regelgeving met betrekking tot speciale beschermingszones in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn (resp. REG 1979 en REG 1992/1997), te weten met betrekking tot Natura 2000-gebieden, wordt in de Wnb op een met de voormalige Nbw vergelijkbare wijze gecontinueerd in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

Werkzaamheden binnen een Natura 2000-gebied welke effecten kunnen hebben op ‘aangewezen’ soorten en de instandhouding van de natuurlijke habitats vergen aanvraag van een vergunning. Ook voor gebieden ‘buiten’ een Natura 2000-gebied die een aanwijsbare ecologische functie voor de ‘aangewezen soorten & habitattypen’ uit dat Natura 2000-gebied hebben, kan onder sommige condities een vergunning vereist zijn (‘externe werking’, Wnb art. 2.7 & 2.8).

Vergunning in het kader van Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De toenemende uitstoot van stikstof door verkeer, gemotoriseerd materieel en verbranding van fossiele brandstoffen (zowel in huishoudens als bedrijven, voertuigen en andere machines met verbrandingsmotor) leidt tot toenemende depositie van stikstof. Dit heeft negatieve effecten op flora en fauna, wat in het kader van de Wnb nader onderzoek vereist ten behoeve van omringende Natura 2000-gebieden (Besluit natuurbescherming, zie Wettelijk kader Bij12, 2017).

Met betrekking tot deze stikstofuitstoot kunnen een uitvoeringsfase en een gebruiksfase worden onderscheiden:

- * Voor de uitvoeringsfase geldt dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de zaak ECLI:NL:RVS:2022:3159 (Porthos, 2 november 2022) heeft vastgesteld dat de vrijstelling stikstof (‘bouwvrijstelling’, artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming en artikel 2.5 van het Besluit natuurbescherming) buiten toepassing moet worden gelaten.
Dit betekent dat de vrijstelling voor de uitvoeringsfase niet meer gebruikt kan worden en deze uitvoeringsfase volgens de letter van de wet, alsnog eveneens nadere toetsing vergt (Arius-berekening).
- * Bij de gebruiksfase van projecten of plannen gaat het om uitstoot in de nieuwe gebruikssituatie door toename van verkeer of toename van gas- en ander brandstofverbruik door huishoudens en/of bedrijfsvoering.
Als het plan of project *niet* leidt tot stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Als het *wel* daartoe leidt is nadere toetsing door middel van de zogenaamde ‘Arius-berekening’ vereist. Daarbij wordt de toename van stikstofdepositie als gevolg van het nieuwe project, getoetst aan vastgestelde drempel- en grenswaarden voor de betreffende regio, zie Bij12, 2017). De grenswaarde wisselt per regio (zie ook § 3.1).

Vergunning Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Dit betreft eveneens bescherming van natuurwaarden binnen begrensde gebieden.

Voor deze gebieden hebben Rijk en Provincie samen spelregels ontwikkeld welke zijn vervat in de provinciale regelgeving.

Hierbij is een 'nee-tenzij' beleid van toepassing: binnen het NNN moeten de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied als onderdeel van het natuurnetwerk in acht worden genomen. Aantasting daarvan in kwalitatieve of kwantitatieve zin vergt nadere toetsing aan het bevoegde gezag en kan mogelijk leiden tot een vereiste aanvraag van vergunning. Aantasting zal slechts voor vergunning in aanmerking komen indien daarvoor compensatie wordt geboden.

De actuele en potentiële waarden van het NNN zijn vastgesteld in de natuurdoelen voor dat gebied. De basis daarvoor ligt in de provinciale structuurvisie en de betreffende 'Provinciale Ruimtelijke Verordening'.

Daarnaast zijn in Zuid-Holland ook nog 'bijzondere weidevogelgebieden' aangewezen: hiervoor geldt eenzelfde regelgeving als voor de NNN. Deze vallen echter alle buiten de bebouwde kom zodat deze niet van invloed kunnen zijn op onderhavig project.

1.5 Onderzoeksplan

Met het onderzoek ten aanzien van flora en fauna wordt stapsgewijs ingezoomd op de situatie en vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten of verstoring daarvan, kunnen worden uitgesloten dan wel nadere veldinventarisatie vergen.

Werkstap 1, analyse bestaande gegevens

Als eerste wordt de situatie getoetst aan indicaties van de NDFF, aan de verspreiding van soorten op basis van reeds bekende biogeografische informatie uit verspreidingsatlassen, aan overige literatuur en andere beschikbare onderzoeken. Die informatie is veelal niet compleet maar wel grotendeels indicierend.

Op basis hiervan en de algemene habitat van de locatie wordt vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten in dit gebied verwacht en bedreigd kunnen worden en welke daarvan op voorhand al kunnen worden uitgesloten.

Met betrekking tot 'uitsluitingen' in het kader van de regelgeving wordt in de rapportage aandacht geschonken aan *alle* mogelijke soortgroepen van (beschermde) organismen. Voor sommige soortgroepen is dat niet méér dan het aangeven waarom daarvan *geén* beschermde soorten op de locatie worden verwacht, dan wel waarom sommige soorten *niet* worden bedreigd of verstoord.

Werkstap 2, toetsing aan gebiedsbescherming

Dit omvat toetsing aan de regelgeving in het kader van de Wnb en van provinciaal gebiedsbeleid (Natura 2000 en NNN, zie § 3.1). Daarbij wordt beoordeeld of er wellicht ook andere natuurregelgeving in het geding kan zijn.

Bovendien omvat dit het 'Besluit Natuurbescherming' (zie blz.9). De consequenties van het vervallen van de 'bouwvrijstelling' zijn bijvoorbeeld in het kader van reconstructie van de openbare ruimte, nog niet helemaal duidelijk.

Overigens valt de eventuele berekening met betrekking tot de stikstofdepositie buiten dit onderzoek (zie ook § 3.1).

Werkstap 3, habitatbeoordeling

Naar aanleiding van het bovenstaande wordt op basis van een grondige inspectie een beoordeling gemaakt van de terreinkenmerken, de biotoop, de lokale habitat en van de ecologische betekenis van het effectieve werkgebied (zie § 3.2).

In de conclusie wordt op basis van de nader beschreven habitat, vastgesteld welke zwaarder beschermde soorten (Wnb) en eventuele 'aangewezen soorten' (Wnb/ Natura 2000) voor de gegeven situatie zonder nadere veldinventarisatie kunnen worden uitgesloten, wat tevens geldt voor het al of niet van toepassing zijn van de 'externe werking' met betrekking tot 'aangewezen soorten' (Natura 2000 - Wnb § 3.2).

Tot zover betreft dit onderzoek een 'Quick Scan': bureaustudie met veldverkenning.

Werkstap 4, eventuele veldinventarisaties

Voor de (eventuele) zwaarder beschermde soorten flora en/of fauna (Wnb) welke vanwege de plaatselijke verspreiding en/of de condities op de werklocatie níét op voorhand van bedreiging kunnen worden uitgesloten, moet ook een nader soortgericht veldonderzoek worden uitgevoerd (zie hoofdstuk 3/ § 3.3 e.v.).

Werkstap 5, eindconclusie en advies

De rapportage wordt afgerond met een puntsgewijze samenvatting van conclusies en consequenties, met een eventuele toetsing van consequenties, de haalbaarheid van het plan, het advies welke soorten nadere veldinventarisatie vergen dan wel in hoeverre natuurschade op voorhand met mitigatie kan worden voorkomen (zie hoofdstuk 4).

Leeswijzer

In de rapportage wordt de volgorde van de hierboven aangegeven onderzoeks- en onderbouwingsstappen aangehouden. Waar het voor de betreffende onderbouwing nodig is om informatieve kaders te schetsen, is dat in deze paragraaf beknopt aangegeven (zie blz.5 t/m 11). Daarmee ontstaat de volgende opzet van de rapportage:

- * In hoofdstuk 1 zijn de uitgangssituatie, het voornemen, de hoofdlijnen van de regelgeving, de aanpak van het onderzoek en de opzet van de rapportage aangegeven.
- * In Hoofdstuk 2 wordt op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en recente gegevens uit de databank van de NDFF, de literatuurstudie met daaruit voort komende conclusies uitgevoerd.
- * In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op vigerende gebiedsregelgeving (Wnb/ Natura 2000, Besluit natuurbescherming en NNN) en worden de bevindingen van de ecologische verkenning met beoordeling van de betreffende habitat beschreven, zo nodig aangevuld met de verslaglegging van een nader veldonderzoek.
- * In hoofdstuk 4 worden de voor de uitvoering relevante conclusies kort samengevat en wordt advies gegeven met betrekking tot mitigerende maatregelen. Voorts wordt advies gegeven met betrekking tot de gewenste nadere handelwijze.

De rapportage wordt beëindigd met lijsten van geraadpleegde literatuur en van gebruikte termen en afkortingen.

2 BRONNENONDERZOEK SOORTEN

Onderzoekscontext

Het onderzoek dat in dit hoofdstuk per soortgroep wordt weergegeven omvat de toetsing van de locatie aan de meest actuele bronnen met reeds bestaande inventarisatie- en verspreidingsgegevens, met name NDFF, de 'Nederlandse Databank Flora & Fauna'. Het is gericht op eventueel terreingebruik door juridisch zwaarder beschermde soorten (zie 'soortbescherming' blz.7-9) en indien voor het project relevant, op 'aangewezen soorten' (zie 'gebiedsbescherming' blz.9-10).

De gegevens waarop deze toetsing is gebaseerd, omvatten veelal een aanzienlijk groter gebied dan de onderzoekslocatie: naar aanleiding hiervan wordt in hoofdstuk 3 ingezoomd op de nader begrensde werklocatie. De gegevens uit de NDFF bieden een goede indicatie doch zijn niet geheel toegespitst op de werklocatie en vergen *tenminste* nog een aanvulling door een habitatbeoordeling op de locatie.

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatbeoordeling wordt vervolgens bepaald welke (zwaarder) beschermde soorten in het werkgebied wellicht kunnen worden verwacht en welke soorten in het kader van de Wnb aanvullende veldinventarisatie vergen om vast te stellen of ze alsnog van aanwezigheid kunnen worden uitgesloten, dan wel zullen moeten leiden tot aanvraag van ontheffing.

De eventuele *noodzaak* tot nadere inventarisatie wordt afgeleid uit de samenhang tussen beschikbare gegevens (dit hoofdstuk 2), de habitatbeoordeling van het te onderzoeken gebied (zie hoofdstuk 3) en de 'soort' ingreep (§ 1.1).

Algemeen karakter werkgebied

De werklocatie omvat een tenniscomplex omgeven door hekken en (deels rudimenten van) smalle hagen (zie foto 1 blz.19). Er is tevens een klein omsloten tuingedeelte met daarin onder meer een aantal bomen en drie gebouwtjes. De tennisbanen hebben een verhard oppervlak.

Het complex is gelegen langs de Schie, met een 'kanaalkarakter' met harde oevers. Er is géén open water in de werkzaamheden betrokken.

2.1 Vaatplanten

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het plangebied géén ontheffingsplichtige planten zijn geregistreerd (zie ook Floron 2011).

Conclusie

Ontheffingsplichtige vaatplanten kunnen in het werkgebied worden uitgesloten.

2.2 Zoogdieren

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van de planlocatie 5 soorten zijn geregistreerd, waaronder 3 vleermuissoorten. Op iets grotere afstand, nog steeds ruimschoots binnen gebruiksafstand van de werklocatie, zijn nog 3 andere vleermuissoorten geregistreerd.

Grondgebonden zoogdieren

De geregistreerde grondgebonden soorten binnen een straal van 1 km zijn Egel en Konijn (zie ook Broekhuizen 2016), behorend tot de categorie 'andere soorten' waarop een provinciale vrijstelling van toepassing is. Indien deze vrijgestelde soorten worden verstoord vergt dat toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.8).

Vleermuizen

Er zijn in deze regio thans tenminste 6 soorten vleermuizen geregistreerd waarvan 3 binnen een afstand van 1 km: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis, en op iets grotere afstand ook Kleine dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis.

Vleermuisgebruik kan bestaan uit vaste verblijfplaatsen in bomen, gebouwen of andere gebouwde constructies (kraam-, zomer-, paar- of winterverblijven).

Door sommige soorten worden tevens lineaire structuren (zoals houtsingels, boomrijen, bosranden, watergangen, dijken of combinaties daarvan) gebruikt als geleiding/ sonaroriëntatie voor vaste vliegroutes (met name van dwergvleermuizen, Laatvlieger, Meer-vleermuis en Watervleermuis, zie Limpens 1997).

Van belang daarbij is dat de meeste vleermuissoorten steeds een 'netwerk' van vaste verblijfplaatsen gebruiken waartussen wordt gewisseld, waarbij het gehele netwerk strikt beschermd is (zie bijvoorbeeld ook Kennisdocumenten, BIJ12 2017).

Gebruik als verblijfplaats:

De verschillende soorten beschikken ieder over eigen soorten verblijven (zie ook Limpens 1997):

- * Rosse vleermuis gebruikt voornamelijk (oudere) bomen;
- * Watervleermuis gebruikt voorál (oudere) bomen;
- * dwergvleermuizen kunnen zowel in bomen als in gebouwen worden aangetroffen (zoals in spouwruimten, onder dakpannen, achter betimmeringen, in doorvoeren van leidingen e.d.). Deze soorten maken gebruik van zeer smalle spleten (zie Nota bene);
- * Tweekleurige vleermuis maakt uitsluitend gebruik van bebouwing op grote hoogte.

Vaste vliegroutes:

- * Dwergvleermuizen en Watervleermuis benutten de beschutting van lijnvormige landschapselementen als geleiding voor hun vaste vliegroutes naar hun diverse foerageerlocaties. Daarbij valt te denken aan houtsingels, hagen, boomrijen, bospaden, bosranden, doorgaande watergangen, dijken en lintbebouwing.

Nota bene:

- * vleermuizen zijn met betrekking tot hun vaste verblijfplaatsen zeer honkvast: zo lang er geen significante ingrepen plaatsvinden waardoor hun gebruik wordt verstoord of belemmerd, blijven ze jaarlijks in continuïteit de zelfde verblijven en dezelfde vliegroutes naar hun afwisselende foerageergebieden gebruiken.

- * van dwergvleermuizen is bekend dat ze thigmofiel zijn, dat wil zeggen dat ze in hun verblijfplaats contact aan borst- en rugzijde vergen. Derhalve maken ze voor hun verblijf slechts gebruik van zeer nauwe ruimten van enkele centimeters. Deze soorten vergen rondom de toegang van hun verblijf een vrije aanvliegruimte van 2 tot 3 meter zonder obstakels. De toegang tot de verblijfplaats zit veelal 3 meter boven het maaiveld of hoger. Rond en direct onder de toegang dienen geen obstakels aanwezig te zijn die het invliegen kunnen hinderen.

Alle vleermuissoorten zijn vermeld in de Habitatrichtlijn Bijlage IV (zie § 3.1 Wnb) waarmee diverse gebruiksvormen van vleermuizen ontheffingsplichtig zijn.

Conclusie zoogdieren

- * Grondgebonden soorten:
Ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding in het werkgebied worden uitgesloten.
Bij uitvoering is wel aandacht vereist voor mogelijk aanwezige 'andere soorten' waarop de wettelijke zorgplicht van toepassing is.
- * Vleermuizen:
Deze vereisen nadere controle op gebruiksmogelijkheden in eventueel te kappen bomen. Bij potentiële verstoring van verblijfplaatsen en/of vliegroutes vereisen deze in beginsel nader veldonderzoek, en indien aangetroffen aanvraag van ontheffing.

2.3 Broedvogels

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied diverse vogels met een jaarrond beschermd nest zijn geregistreerd.

Jaarrond beschermde nesten

Vogels die hun nest het jaar rond gebruiken dan wel jaarlijks op hetzelfde nest terugkeren, zijn ingedeeld in 5 categorieën (zie RvON).

De categorieën 1 t/m 4 hebben vanwege verschillende eigenschappen, een 'jaarrond beschermd' nest, terwijl de soorten van categorie 5 onder de juiste condities over voldoende flexibiliteit beschikken om zich bij het verloren gaan van hun nest, elders opnieuw te vestigen.

De bij het NDFF geregistreerde soorten met een jaarrond beschermd nest betreffen onder meer ook soorten die hoog in bomen nestelen, te weten Boomvalk, Buizerd, Havik, Ooievaar en Sperwer (zie ook Sovon 2002 & 2018). Deze soorten behoren tot categorie 4, soorten die zeer honkvast zijn. Deze soorten gebruiken ook nesten van bijvoorbeeld Zwarte kraai, of zelfs van Ekster, maar ook van elkaar.

Eventueel te verwachten soorten uit categorie 5 kunnen in deze omgeving voldoende alternatieven vinden voor een nieuwe nestellocatie zodat jaarrond bescherming niet aan de orde is.

Daarnaast zijn uit categorie 4 ook Grote gele kwikstaart, Gierzwaluw en Huismus geregistreerd, die broeden aan/op/in gebouwen (zie ook Sovon 2002 & 2018). Gierzwaluw en Huismus zijn daarbij koloniebroeders.

Gierzwaluw is een ultieme stadsvogel en broedt in spleten en nissen van gebouwen in de stedelijke omgeving. Buiten concentraties van bebouwing, zoals solitaire bebouwing in een landelijke omgeving, wordt deze soort niet broedend aangetroffen.

Grote gele kwikstaart is een solitaire broeder en broedt in open gebouwde constructies, zoals open kapschuren e.d.

Huismus nestelt bij voorkeur in middeloude stadswijken, dorpen en landelijke bebouwing met ouderwetse pannendaken. Deze kan dus zowel in een landelijke omgeving als in oude stadswijken worden verwacht.

Overige broedvogels

Veelal zijn er in elk soort terrein ook andere broedende vogels te verwachten, waaronder nesten in struwelen en in te kappen bomen (zie ook Sovon 2018).

Broedende vogels mogen onder géén enkele conditie worden verstoord (zie DR 2009). Onder die voorwaarde is echter voor de meeste broedvogelsoorten géén aanvullende veldinventarisatie vereist: dit is uitsluitend nodig op het moment dat werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Conclusie broedvogels

- * Jaarrond beschermde nesten: het werkterrein vergt nadere controle op eventuele aanwezigheid hiervan in te kappen bomen of te slopen woonbebouwing. Zo nodig behoeft dat nadere inventarisatie van het gebruik en aanvraag van ontheffing.
- * Vogels uit categorie 5: hiervoor zijn er in de omgeving voldoende alternatieven, zodat deze geen ontheffing vergen.
- * Broedende vogels: met betrekking tot (overige) broedende vogels dienen werkzaamheden die verstorend kunnen zijn, in beginsel *buiten* het broedseizoen plaats te vinden.

2.4 Amfibieën en reptielen

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied 7 beschermde soorten zijn geregistreerd met binnen een straal tot 5 km tevens nog 2 soorten van de Habitatlijn (zie ook Creemers 2009; NDFF 2019).

Amfibieën

De registratie binnen 1 km betreft slechts Gewone pad. Het werkgebied omvat nauwelijks mogelijkheden tot leefgebied voor andere soorten, die dan ook op grotere afstand zijn geregistreerd.

Voor de 'vrijgestelde' soorten (Gewone pad) geldt toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.8) waarbij deze soort ook habitat op land benut.

Reptielen

Binnen een straal van 1 km van het werkgebied zijn géén reptielen geregistreerd.

Conclusie amfibieën en reptielen

- * Ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding en basishabitat (zie 'algemeen karakter werkgebied' blz.13) op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Vissen

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied géén beschermde of ontheffingsplichtige vissen zijn geregistreerd.

Conclusie vissen

Beschermde vissen kunnen op basis van verspreiding op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelde soorten

Bij ongewervelde soorten moet men denken aan vlinders, libellen, sprinkhanen en andere ongewervelde soorten zoals mieren, kevers, weekdieren e.d. Onder deze groepen vallen eveneens beschermde soorten terwijl voor sommige soorten ook een ontheffingsplicht geldt. Juridisch zwaar beschermd zijn soorten uit de groepen libellen, dagvlinders en 'overige ongewervelde soorten' (waaronder ook waterorganismen).

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied géén 'andere soorten' zijn geregistreerd welke ontheffingsplichtig zijn (zie ook Bos 2006, Dijkstra 2002, Boesveld 2011 en Gmelig Meyling 2008).

Conclusie ongewervelden

Ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding worden uitgesloten.

2.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens

Volgens de databank van NDFF en verspreidingsgegevens blijkt dat in het werkgebied naast vrijgestelde 'andere soorten', meerdere ontheffingsplichtige soorten verwacht kunnen worden waarvan reeds op voorhand de meeste soorten op basis van verspreiding en van het algemene karakter van het werkgebied (blz.11), kunnen worden uitgesloten.

De volgende resterende soorten vergen alsnog nadere controle van de habitat om te beoordelen of er een geschikte habitat voor is, in welk geval nader onderzoek (en mogelijk aanvraag van ontheffing) nodig is:

- vleermuisgebruik in te slopen gebouwen en te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten van roofvogels in te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten van Huismus in te slopen bebouwing;

Voorts zijn er wellicht broedgevallen te verwachten van zangvogels, welke tijdens het broeden moeten worden ontzien.

Ook zijn er vrijgestelde kleine zoogdieren en amfibieën te verwachten, welke bij de uitvoering aandacht en toepassing van de wettelijke zorgplicht vergen (zie blz.8).

Andere ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding en/of habitat, op voorhand worden uitgesloten.

3 LOCATIEONDERZOEK

3.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming vormt onderdeel van zowel de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden/ Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Besluit natuurbescherming) als van de provinciale regelgeving (Natuurnetwerk Nederland).

Natura 2000-gebieden:

De werklocatie ligt op ca. 10 km afstand van Natura 2000-gebied 'Brielse Maas'. De habitat biedt geen aanleiding voor gebruik van het werkgebied door soorten uit een Natura 2000-gebied.

Besluit natuurbescherming:

Als onderdeel van de Wnb dient vanwege de voorgenomen ruimtelijke ingreep, de stikstofproductie te worden berekend die het gevolg is van de ingreep (uitvoeringsfase) en de nieuwe gebruikssituatie. Dit wordt berekend middels een Aeries-calculator (zie blz.10). Daarbij is van belang dat in 2022 de zogenaamde 'bouwontheffing' is komen te vervallen: deze was van toepassing voor de stikstofuitstoot bij uitvoering van ruimtelijke ingrepen, wat thans alsnog in de berekeningen moet worden meegenomen.

De berekeningen voor de uitvoeringssituatie zowel als voor de toekomstige gebruikssituatie worden separaat van dit natuuronderzoek afgehandeld.

Voor een dergelijk onderzoek wordt verwezen naar de specialist Mattijs Langelaar, Langelaar Milieuadvies, info@langelaarmilieuadvies.nl - tel.0612-199.804.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het werkgebied maakt géén deel uit van het NNN, waarmee die betreffende regelgeving niet van toepassing is. Het werkgebied ligt buiten de bijzondere weidevogelgebieden.

3.2 Verkenning werkgebied en habitatbevindingen

Update versus oorspronkelijk natuuronderzoek

De oorspronkelijke veldverkenning heeft plaats gevonden op 7 juni 2021, samen met een inspectie van de verschillende mogelijke habitatelementen.

Dit is voor de update 27 maart 2023 herhaald, waarbij extra aandacht aan de inspectie van bomen is besteed..

Algemene terreinkenmerken

Het werkgebied is vrijwel geheel verhard terwijl open water ontbreekt. Rondom de kunststoftennisbanen is een hekwerk aanwezig (zie foto 1 volgende bladzijde) dat ook is ingegraven (zie foto 2): gravende dieren kunnen het niet passeren.

Rondom het hek is een min of meer uitgegroeide heg aanwezig (zie foto 1).

De tennisbanen omsluiten een terreindeel met een voormalige woning en een clubkantine. Rond een voormalige woning ligt een kleine verwaarloosde tuin (zie figuur 3 volgende bladzijde). Hierin is veel woekerende klimop aanwezig met potenties voor het broeden van zangvogels.

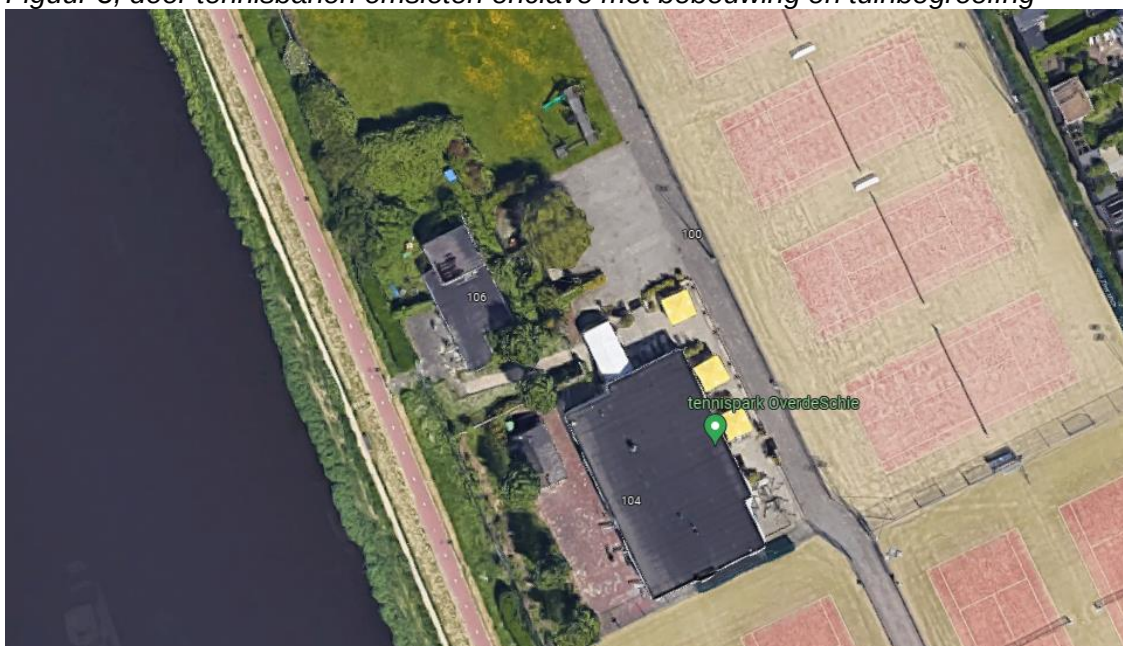
Foto 1, verhard terrein met smalle haag

Foto 2, omringende hekwerk is ingegraven

Figuur 3, door tennisbanen omsloten enclave met bebouwing en tuinbegroeiing

In het tuindeel staan meerdere grote bomen. Deze zijn alle geïnspecteerd: er bleken géén holten in de stammen aanwezig evenmin als jaarrond beschermde nesten in de kronen (zie foto's 3 en 4).

Foto 3, kronen van grotere bomen (zonder jaarrond beschermde nesten)

Foto 4, silhouetten van overige boomkronen (zonder jaarrond beschermde nesten)

Opstallen

Er zijn 3 kleine opstallen aanwezig: een verenigingsgebouw (foto 5), een schuurtje en een voormalig woonhuis (foto 11).

Het witte verenigingsgebouw is in spouw gebouwd. De spouwventilatiegaten (open stootvoegen) zijn alle afgedicht met schuim (foto 6).

Het dak bestaat uit een metalen profielplaat (foto 7) terwijl de raam- en deurkozijnen naadloos aansluiten op de muur (foto 8).

Er zijn geen mogelijkheden voor vogels of zoogdieren om binnen te dringen.

Foto 5, verenigingsgebouw

Foto 6, ventilatiespleten afgedicht

Foto 7, metalen dak van verenigingsgebouw

Foto 8, kozijnen sluiten naadloos aan op de muur

Naast dit gebouw staat een schuurtje met massief betonnen muurdelen en een cementgebonden dak van golfplaten zonder onderdak of isolatie (foto 9). Er zijn geen mogelijkheden voor vogels of vleermuizen om via dakrand of kozijnen binnen te komen (foto 10). Er waren ook geen sporen van bijvoorbeeld Steenmarter aanwezig.

Foto 9, schuurtje

Foto 10, dakrand en kozijnen sluiten naadloos aan

Het derde gebouw is een voormalige woning in slechte staat (foto's 11 en 12). Alle kieren die toegang tot holle ruimtes mogelijk zouden kunnen maken blijken met PUR afgedicht zodat de bebouwing ontoegankelijk is voor vogels of zoogdieren. De woning heeft een zeer klein verwaarloosd tuintje met o.a. Klimop (foto 13).

Foto 11, voormalig woonhuis

Foto 12, voormalig woonhuis

Foto 13, verwaarloosd tuintje bij voormalige woning

Conclusies habitatbeoordeling

De verharde tennisbanen zelf bieden geen leefgebied voor fauna, terwijl het ingegraven hekwerk ook alle grondgebonden fauna 'buiten' houdt.

De te slopen bebouwing blijkt zelf niet toegankelijk te zijn voor fauna.

Het geïsoleerde, door tennisbanen omsloten tuindeel heeft een zeer beperkte oppervlakte en is alleen toegankelijk via de lucht. Het zou uitsluitend gebruik door gevleugelde soorten mogelijk maken (vogels en vleermuizen), waarvoor echter alle gebruiksmogelijkheden konden worden uitgesloten.

Derhalve kan uitvoering van sloop, 'opschonen' van het terrein en bouw met deze rapportage als bewijslast, plaatsvinden zonder ontheffing.

4 SAMENVATTENDE CONCLUSIES

In samenhang tussen literatuuronderzoek, veldverkenning en habitatbeoordeling en voor een deel tevens veldinventarisatie, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1) Vigerende regelgeving gebiedsbescherming

- * Natura 2000:
Op de planlocatie zijn geen condities aanwezig welke gebruik door aangewezen soorten uit Natura 2000-gebied mogelijk maken: de regelgeving van de 'externe werking Natura 2000' is dus niet van toepassing (zie § 3.1).
- * Besluit natuurbescherming:
Het project vergt een berekening van de te verwachten stikstofdepositie: deze dient separaat van deze rapportage worden uitgevoerd (zie § 3.1).
- * Natuurnetwerk Nederland:
Het plangebied vormt géén onderdeel van het NNN of van 'bijzondere weidevogelgebieden' (zie § 3.1).

2) Broedende vogels

Tijdens het broedseizoen (half maart tot half juli) kunnen in de aanwezige bomen en tuinbegroeiing, broedende zangvogels worden verwacht.
Ze mogen tijdens het broeden niet worden verstoord.

3) Overige bevindingen

Alle geregistreerde ontheffingsplichtige soorten, te weten vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen, kunnen worden uitgesloten op basis van afwezigheid en/of ontbrekende gebruikscondities (zie § 3.2).

4) Met betrekking tot uitvoering

- * Met het ontzien van broedende vogels en het in acht nemen van de wettelijke zorgplicht ten aanzien van *alle* flora en fauna, zijn binnen de geldigheidstermijn van dit onderzoek geen directe belemmeringen van toepassing: de onderhavige rapportage vormt daartoe de bewijslast.
- * De geldigheid van dit onderzoek omvat 3 jaar vanaf de datering van dit rapport. Werkzaamheden kunnen op basis van deze rapportage binnen die termijn zonder aanvraag van ontheffing en overige consequenties, worden uitgevoerd.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0

Bij12 (2022). Kennisdocument Huismus, versie 2.0

Bij12 (2017). Wettelijk kader Besluit natuurbescherming,
www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/wettelijk-kader/

Bij12 (2017/ 2022). Automatische bijstelling grenswaarde PAS, <https://www.bij12.nl/assets/Status-Grenswaarde-1-september-2017-v2.pdf>

Boesveld, A (2011), A. Gmeylig Meyling & R. de Bruyne, De Levende Natuur jg 112 nr. 3: Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken.

Bos/ F. (2006), M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7, Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen/ Sim (2016), Kamiel Spoelstra, Johan B.M. Thissen, Kees J. Canters en Jan C. Buys (redactie): Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Uitgever Naturalis Biodiversity Center en EIS-Nederland, Leiden.

Creemers (2009) Raymond.C.M. en Jeroen J.C.W. van Delft (Ravon)/ redactie: De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS-Nederland, Leiden.

Dijkstra/ Klaas-Douwe B. (2002), Vincent J.Kalkman, Robert Ketelaar, Michiel J.T. van der Weide: De Nederlandse Libellen (Nederlandse Fauna 4). KNNV Uitgeverij.

DR 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen en aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Brief van de Dienst Regelingen, ffw2009.corr.046 van 25 augustus 2009, Ministerie van LNV (thans EZ).

Floron 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron/ KNNV Zeist.

GroenTeam 2020: Onderzoek natuurwetgeving, Quick Scan Torenlaan 100-106 te Overschie – Rotterdam, 24 maart 2020.

Limpens/ H.J.G.A. (1997), K. Mostert en W. Bongers: Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EZ (2016). Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3 december 2016.

Ministerie van LNV/ DG Stikstof (v.a. 2019): Handreiking beheer en onderhoud, Aanpak Stikstof.

NDFF (2023). Uitvoerportaal Nationale databank flora en fauna.

NDFF/ Natuurloket (2023). Quickscanhulp, registratie in samenwerking tussen Het Natuurloket, Gegevensautoriteit Natuur en Regelink.

NDFF/RAVON (2022). Online verspreidingsatlassen amfibieën resp. reptielen, <http://verspreidingsatlas.nl>.

REG 1979, Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake het behoud van de vogelstand (Vogelrichtlijn, EEG 79/409, laatstelijk gewijzigd in 2006).

REG 1992/1997, Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke Habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn, EEG 92/43, laatstelijk gewijzigd in 1997).

RvON, Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten (zie ook DR 2009).

Sovon 2018. Vogelatlas van Nederland, redactie Fred Hustings & Kees Koffijberg. Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN

aangewezen soorten Natura 2000

soorten planten en/of dieren welke in een ministerieel besluit ten aanzien van een Natura 2000-gebied zijn aangewezen als specifiek met betrekking tot dat gebied te beschermen;

andere soorten (Wnb)

eveneens beschermde soorten, niet behorend tot de soorten van Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn (Bijlage bij de Wet Natuurbescherming);

externe werking Natura 2000

de geboden m.b.t. Natura 2000 zijn ook van kracht voor aangewezen fauna-soorten buiten een als zodanig aangewezen gebied wanneer zij daar ook significant gebruik maken voor functies zoals foerage, dagverblijf of hoogwatervluchtplaatsen (bijv. vogels) of voor overwintering (bijv. vleermuizen);

fauna

dierlijke organismen waaronder zoogdieren, vissen, vogels, amfibieën, reptielen, insecten en andere ongewervelden;

flora plantaardige organismen zoals houtgewassen, kruidachtige gewassen, grassen en waterplanten;

foerageren

naar voedsel zoeken, voedsel verzamelen;

GAN Gegevensautoriteit Natuur, onafhankelijke overheidsinstantie met de verantwoordelijkheid voor het verzamelen van natuurgegevens, ingesteld door het Ministerie van LNV (thans EL&I);

habitat

typische woonomgeving van een bepaalde soort;

Habitatrichtlijn, HR-soorten

soorten planten of dieren welke zijn opgenomen in de verschillende Bijlagen van de Europese habitatrichtlijn:

Bijlage IV: dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd;

natuurschade

de schade welke door werkzaamheden aan ter plaatse voorkomende (individuele van) beschermde soorten planten en dieren en vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen daarvan, wordt toegebracht door bedreiging, verwonding, beschadiging of aantasting van de leefomgeving of specifieke biotoopomstandigheden;

NDDF

Nationale Databank Flora en Fauna;

NNN Natuurnetwerk Nederland;

Omgevingsdienst

regionale uitvoeringsdienst in opdracht van gemeenten en provincies, voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van natuur en milieu;

ongewervelde soorten

diersoorten zónder dan wel met een uitwendig skelet, zoals weekdieren, kevers, mieren en insecten;

onthefing (Wnb)

een in het kader van de soortbescherming aangegeven toestemming tot onder meer het verstoren of (per ongeluk, onvermijdelijk,) doden van beschermde dieren en/of vernietigen van beschermde planten en hun groeiplaats welke bescherming in de betreffende wet wordt geregeld;

PAS Programmatistische Aanpak Stikstof;

populatie

groep individuen van één soort die, levende in een bepaald gebied, een voortplantingseenheid vormen;

RAVON

Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland;

RvON

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Dienst Regelingen);

soortgroep

groep organismen van dezelfde klasse of ondersoort: vaatplanten, mossen, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen, insecten;

‘ter zake kundige’ (Ffw/ Wnb)

een persoon die:

- * op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt ecologie, en/of
- * als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, en/of
- * zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortbescherming en is aangesloten bij de daarvoor bestaande organisaties/ PGO's zoals RAVON, VZZ, SOVON, FLORON enz. (bron: Ministerie van LNV/ EZ);

vaste verblijfplaatsen (Ffw/ Wnb)

zomer-, winter- of paarverblijfplaatsen, vaste migratie- en vliegroutes en cruciale foerageerplekken van vleermuizen; vaste voortplantingslocaties van amfibieën; vaste verblijfplaatsen van Kleine modderkruiper, e.d.; schuil- en broedplaatsen van vogels welke jaarlijks opnieuw als zodanig worden gebruikt;

verspreidingsgegevens/ -onderzoek

met steekproefonderzoek vastgestelde gebieden waar een bepaalde soort verwacht kan worden;

Vogelrichtlijn, VR-soorten

vogelsoorten die zijn opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn; volgens het Europese recht wijzen de lidstaten beschermingszones aan om voor alle aangewezen soorten een voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te beschermen om populaties van deze soorten in stand te kunnen houden;

vrijstelling, provinciale (Wnb)

een in het kader van Wnb geregelde provinciale toestemming tot onder meer het verstoren of (per ongeluk, onvermijdelijk,) doden van beschermde dieren en/of vernietigen van beschermde planten en hun groeiplaats, geregeld voor categorieën zoals aangegeven in de Bijlage bij Wnb Onderdelen A & B;

wettelijk belang (Wnb)

in de natuurwetgeving zijn een aantal verschillende belangen opgenomen op basis waarvan het beschermingsregime met betrekking tot soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, mede wordt genuanceerd;

Wnb Wet Natuurbescherming welke vanaf 1 januari 2017 de beschermingskaders met juridische verboden, verplichtingen, voorwaarden en toestemmingen biedt voor (het omgaan met) flora en fauna;

zorgplicht

de in de wet vastgelegde plicht (art. 2) dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten (LNV 2005).
